

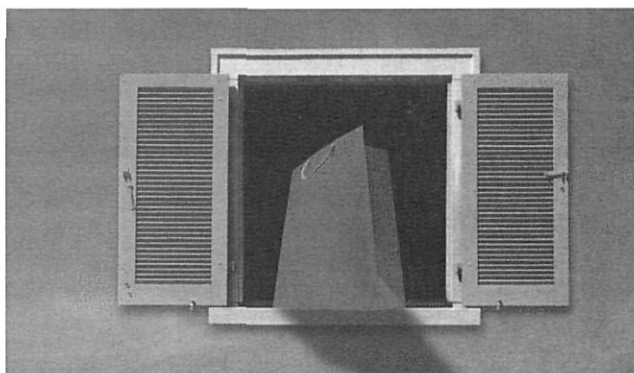
L'Espai capital

La inauguració el 24 de maig passat de l'Espai Gironès de Salt representa la creació de 700 llocs de treball directes i de més d'un centenar de botigues, i pretén revalorar l'àrea metropolitana gironina amb una nova embranzida econòmica i humana.

La vila de Salt és un dels indrets que més han patit les transformacions empresarials i econòmiques del final del segle XX a les nostres comarques, amb el tancament d'empreses provocat per la competència internacional. Per aquesta raó, l'obertura de l'Espai Gironès, realitzada el 24 de maig passat pel conseller de Governació i Administracions Públiques, Joan Carretero, i per l'alcalde saltenc, Jaume Torramadé, suposa l'intent d'injectar nova força al municipi gironí que ha estat, tradicionalment, un nucli d'acollida de població immigrant. Com a mostra de la importància d'aquest complex, cal apuntar que 60.000 persones varen passar el 28 de maig per les seves instal·lacions, acabades d'estrenar.

El multicinema Cinebox, inaugurat des d'aquest agost, té una superfície de 4.500 metres quadrats, 12 sales i 2.000 butaques. Aquestes xifres donen idea de l'ambició del projecte, encapçalat per la multinacional holandesa Amstelland MDC NV, i que compta amb la participació de 122 botigues i de nombrosos inversors gironins.

Les places de pàrquing arriben a 2.500 vehicles, i l'hotel del centre, que es té previst que obri les portes l'any vinent, tindrà 120 habitacions dobles i el seu edifici estarà inspirat en l'antiga fàbrica tèxtil Coma Cros. Com una mena de picada d'ulls al passat,

encarant el present. Un altre exemple que podem trobar és l'empresa Fòrum Sport, que aplega 68 socis, i que ven roba esportiva amb la particularitat de comptar amb venedors que són també esportistes: la botiga té 200 metres quadrats. L'Espai Gironès, amb 700 treballadors directes, però molts més d'indirectes, és potser, juntament amb l'augment espectacular de passatgers de l'aeroport de Vilobí,

un dels exemples positius de la renovació econòmica de les nostres comarques. Ara només cal que s'afermi i que, tal i com es preveu, sigui la punta de llança comercial de l'àrea metropolitana gironina, sense per això perjudicar el petit comerç de botiga tradicional. Tot plegat, amb la incògnita oberta del TGV i el seu possible impacte al territori.

Moisés de Pablo

Un mecanisme selectiu

Han passat de ser el que Narcís Fages de Romà qualificava com una representació de «lo mas florido, lo mas granado del país», a saber que avui són vistos sobretot com una representació d'aquelles famílies condemnades a ser història. Fa anys que Rosa Congost, Enric Saguer, Joaquim M. Puigvert, Pere Gifre i altres historiadors vinculats a l'Associació d'Història Rural de les Comarques Gironines estudien les transformacions socials del món de la pagesia. En *Els últims hereus*, un llibre col·lectiu, parteixen, és clar, dels seus coneixements històrics. Parteixen bàsicament, però, de trenta-cinc entrevistes i de quasi cent hores de gravació amb els hereus dels últims grans propietaris rurals de les nostres comarques, els hisendats. I el resultat és brillant, encara que em costa d'entendre que no hagin volgut personalitzar entre aquests trenta-cinc entrevistats cadascuna de les nombroses citacions textuals que transcriuen. Un periodista ho hauria fet; un historiador veig que no, no sé si perquè els historiadors volen arribar a allò que és més general, partint dels exemples d'alguns testimonis. Jo no sóc historiador, potser és per això que, vista de prop, la història és un paisatge ple de matisos i de particularitats, un paisatge que vessa per tots costats com aquell codonyer que s'escapava del quadre que volia pintar Antonio López a *El Sol del membrillo*. Al final no se'n va sortir, però la provatura de López va ser interessant; alligadora i lloable com ho és aquest llibre. Potser si, tal com indica Enric Saguer en el pròleg citant Eric Hobsbawm, estem d'acord a dir que «la memoria es menos un mecanismo de registro que un mecanismo selectivo, y la selección, dentro de unos límites, cambia constantemente», comença a ser hora de veure la vida de cadascú no tant com un testimoni que ens pot ajudar a corroborar unes hipòtesis, sinó com una aportació més que qüestiona en certa manera qualsevol hipòtesi. No em sembla, d'altra banda, que es pugui dir que no ha de ser també sempre aquest l'objectiu de totes les activitats intel·lectuals o artístiques. No m'ho sembla perquè, com hauria de passar amb l'art, la cultura o és viva i ho posa sovint tot en qüestió o no es pot escriure en majúscules.

Xavier Cortadellas